

June 17, 1959

Information on French Intelligence Activity Against Bulgaria

Citation:

"Information on French Intelligence Activity Against Bulgaria", June 17, 1959, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 2, Record 1, File 2143. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/111423>

Summary:

The memo focuses on the operations of the French intelligence services in Bulgaria during the late 1950s.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

Строго-секретно.

СЛУЖБА "ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"	
РАЗПОВЕРЕНО	
по Рег. №	1165
от	28.05.2004г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: -дейността на френското разузнаване срещу нашата страна и борбата ни против него.

Френската легация в София се намира на ул."Оборище" 29 и непосредствено до нея/в един двор/ се намира домът-резиденцията на пълномощният министър.Френското търговско представителство сега се намира на ул."Шипка" 32,предстоящо в близките дни да бъде преместено на ул."Дим.Полянов" 26.

Понастоящем в легацията работат: Жан де Бос-пълномощен министър,Жане Бонур-консул,Жорж Робер-военен аташе,Андре Келер-секретар на военния аташе,г-жа Келер-чиновничка при военното аташе,Мариет Мюлер-чиновничка при консулския отдел,Елизабет Родие-чинсвничка при консулския отдел,Розалиа Фригу-касиер-платец,Алис Турние и Жоржет Жубер-секретарки на министъра,Андре Шик-пазач на легацията,Жулиен Лонжи-секретарка на търговския съветник,Ара Артин Караманян-аташе при легацията,Фуке-библиотекарка при легацията.

До скоро пребиваваха и работеха съветник при легацията и търговски съветник.Първия в края на м.май т.г. напусна страната окончателно,а търговския съветник през м.февруари почина.Очаква се пристигането на новоназначеният съветник при легацията /сега вече ще се нарича първи секретар/Маудо Кампоаие и на помощник търговски аташе-Руселие.Временно ^{Давид Жерар} ~~нем.~~търговски аташе,до два-три месеца ще се изпълнява от френския търговски съветник в Бударец.Решено е също така и въпроса за разширяването на търговското представителство и е пред-

стояще назначаването на още две чиновнички. Или в момента има назначени 17 души, заедно с членовете на техните семейства. Общият брой на чужденците е 28. Към чужденците от легацията трябва да бъде причислен и проф. Лъскер, който официално е преподавател в Софийския университет, обаче неофициално движи културните въпроси на френската легация.

Освен това в легацията и по домовете на легационните служители работят и 26 българи, от които двама преводачи, 4 шофьори, двама телефонисти, двама куриери/един на легацията и един на търговското представителство/ и прислужнически персонал /готвачи, гувернантки, камарриерки, чистачки/ 16 от тях 10 души работят в легацията и 16 по домовете.

До 1952 година френското разузнаване всъщност беше много активна дейност в нашата страна. След разкритите резидентури на католическите свещенници, на военния аташе майор Сима, на френската тютюнотърговска фирма "Такворяж" и други, френските разузнавателни органи в продължение на няколко години съществуваше известна свитса, като в легацията изпращаха като служители в повечето случаи жени. Обаче през последните няколко години отново активизираха своята разузнавателна дейност против нашата страна. Така от придобитите данни се вижда, че френското разузнаване в работата си срещу страната ни използва главно френската легация в София между служителите на която изпраща и свои разузнавачи. Въз основа на наличните данни от персонала на легацията уличаваме 4 души/които понастоящем са в страната ни/, че се занимават с разузнаване, а именно: военния аташе полковник Робер, чиновничката при консулския отдел Мариет Мюлер, проф. Мишел Лъскер-преподавател в Софийския университет и Елизабет Родие-чиновничка при консулския отдел.

Военния аташе е кадрови разузнавач от II бюро. Само през първата половина на 1959 год. са установени две негови срещи с български граждани при подозрителни обстоятелства и понастоящем се работи за изясняване на техния характер. До сега е установено, че френския военен аташе се е срещал с 5 души български граждани, като за двама от тях се изясни, че са били случайни/единия е питал за пътя, а другия е д.в./ . Другите три срещи не са изяснени, с които се е срещал само по веднъж. Робер използва сериозно в разузнавателната си дейност метода

на личното наблюдение. За разлика от предшествениците си той предприема много често обиколки из страната. Така за 10 месеца през 1958 год. е пътувал 18 пъти главно по по-важните в стратегическо отношение шосе та, като самс през м. август 1958 год. по време на събитията в Близкия Изток, той е пътувал 5 пъти. При пътуванията си посещава големите градове и такива където има военни подразделения, като: Пловдив, Хасково, Харманли, Чирпан, Сливен, Ямбол и много други, а напоследък ходи за няколко дни в Гърция през КПП Кулата. При посещение в горните градове, винаги е наблюдавал военните подразделения, като с колата или пеша ги обикаля по няколко пъти. Така например през м. септември 1958 год. от центъра на гр. Плевен, където е слял с колата си, стива пеша извън града и в продължение на един час е наблюдавал военното подразделение-55630 и по същото време е бил забелязан и задържан. При подобни наблюдения Робер си води бележки, след което е забелязано да нанася на карта, но неизвестно какво. При едно пътуване до гр. Станке Димитров благодарение на тактичността на с.р. при управление V-то ДС, Робер успя да открие военно подразделение неизвестно му до тогава. През м. март м.г. Робер наблюдавайки посоката на движението на трима войника /около Тополовград/ също открива наличието на военно подразделение.

В колата си Робер има много чувствителен радио приемник, с който прихваща телефонни разговори. Забелязан е често да стива в Парка на свободата, където стои с часове при вдигната антена.

Освен интересите към военните обекти, Робер проявява интерес и към пропускателната способност на гарите, като на няколко гари е мерил с крачки и по друг начин дължината им. Води записки за широчината на пътищата, мостове, тяхното състояние и други данни.

Между военните аташета на Франция, Англия и Италия съществува тясна връзка и координация в тяхната работа. Затова говори факта, че често преди пътуванията и след завръщанията на Робер от провинцията или при такива на другите военни аташета, те се събират при едното от посочените и престояват там продължително време.

Мариет Мюлер-чиновничка ^{и РАБОТЕЩА ПО ИЗПРОСИТЕ НА ГФР} при консулския отдел. За нея имаме непроверени данни, че е от щата на френското военно министерство. Същата установи връзки с български граждани, с някои от които се среща регулярно, било в своята квартира или в тия на българските гражда-

ни-нейни връзки. От данните с които разполагаме се вижда, че нейната връзка Татяна Пчеларова-завършила френски колеж, работи в Научния институт по машиностроене, я осведомява по редица въпроси за постижението у нас, за работата в предприятието където работи и пр., но не сме установили дали Пчеларова е вербована за агент на френското разузнаване или разказва всичко каквото знае поради това, че са създали приятелство с Мюлер.

Последната поддържа връзки и с други български граждани, като Кирил Мутафов, Милица Захариева и др.

През последните няколко години се активизира и католическото духовенство. Усили се неговата религиозна дейност и помощта им на осъдените католически свещенници. За връзка с католиците е натоварена Елизабет Родие-чиновничка в консулския отдел при легацията. От 1958 г. тя започна много често да посещава католическите свещенници в София и двата женски католически пансион, където се среща с монахините. Установи се чрез агентура и мероприятие "Рила", че Родие служи за връзка между Ватикана и католическата църква в България. Същата служи за канал по който се подпомага католическата църква. Миналата година бидейки във Франция Родие направи доклад за състоянието на католическата църква у нас. По агентурни данни тя проявява интерес към редица злободневни политически и стопански въпроси.

С цел да активизира работата срещу нашата страна, френското разузнаване изпрати, чрез размяна на преподаватели, през 1957 година за преподавател в Софийския университет Лъсклер. Още през 1958 година Лъсклер излезе от рамките на един обикновен преподавател в Университета, като започна масово да създава връзки сред интелектуалните среди, където се представя за прогресивен човек, стоящ близо до комунистическата идеология. Много често пред наши граждани и учреждения се представя за културен аташе при легацията и се заема с уреждане на визи и паспорти на наши граждани, искащи да заминат на посещение във Франция, с което прави услуги на същите и ги печели като приятели. Лъсклер посещава почти ежедневно френската легация, а понякога това прави и по няколко пъти на ден. Държи се високомерно по отношение на чиновническия персонал в легацията. Има свободен достъп до стаята с шифъра и другите кабинети, където има случай да престоява с часове. В ежедневното си общуване и разговори с наши граждани, той научава много неща за

живота в страната ни. В края на 1957 и началото на 1958 год. във Франция на посещение беше аг. "Филев". Към него френското разузнаване подходи за вербовка, обаче "Филев" отказа съгласно нашите указания. След като той се завърна през м. април 1958 год. Лъоклер намери повод да се срещне с него, при което го изучаваше/до тогава не се познаваха/.

Лъоклер установи връзка с Тома Анто Петров-уличен, че работи за френското разузнаване и в миналото е имал връзки с французите от "Алианс Франсез".

За засилване на френското влияние в България и по този начин да се печелят привърженици, работи и пълномощния министър Жан де Бос. За тази цел де Бос дава много често приеми по най-различни поводи - в чест на пребиваващи френски лекари, инженери, директори, артисти и пр. на които кани много българи из културните среди.

На 14.V.1959 година де Бос е казал: "Всичките тези обеди и коктейли, които давам не могат да не създават нови приятели на Франция" /казаното било с многозначителен жест по адрес на думата приятели, т.е. че може да работят за Франция/. На 22.V.1959 год. по повод подготовката за националния празник на Италия де Бос е казал: "Италианецът е намалил списъка на поканените за националния празник на половина. И аз ще направя същото за 14 юли, само че в друг смисъл. Ще съкратиме /към учителя/ повечето артисти, а те са повече от 300. На тяхно място ще поканим всички хора, които сме имали на различните обеди и тези от коктейлите, за които знаем, че са франкофили".

Според Лъоклер и Де Бос всички французи идващи в България са длъжни да правят по нещо за Франция - да изнасят сказки, беседи и пр. независимо по какъв повод са дошли. Също така, че легацията трябва повече да общува с български граждани, френски възпитаници, които ще станат привърженици на Франция. По този начин както сам се е изразил Лъоклер, "тъй ще се изплете кошницата".

Жан де Бос се интересува много от работата на СИБ и е наредил всичко което се публикува в българската преса и списания, за СИБ да му се превеждат дословно и незабавно да му се докладват. Френската легация е абонирана за всички вестници издавани в страната и по три екземпляра от всеки брой се изпращат във Франция. Тук ежедневно се прави бюлетин по пресата, за която цел в легацията има двама преводачи - един за вестниците, а другия за списанията. В легацията събират биографични

данни /от публикуваните материали в пресата/ за отговорни партийни и държавни ръководители.

До сега нямаме данни френското разузнаване да използва срещу нашата страна и търговското представителство. През м. май т.г. при посещението на френския търговски аташе от Букурещ /той ръководи и търговската служба в София, след смъртта на търговския съветник Люсиен Гиу/ се е изказал, че френското търговско представителство в България, не се е занимавало с главната си задача - да прави стопански анализ на икономическото положение в България и че той ще направи предложение да се разшири търговската служба от 3 на 5 служители, за да се изпълняват всичките задачи. Действително последните данни са, че щата на търговското представителство е увеличен на 5 души и хората са назначени и е предстоящо идването им.

Нов метод на френското разузнаване е и работата им от Франция. Получиха се данни от агент "ФИЛЕВ", че бидейки във Франция в края на 1957 и началото на 1958 година при него е отишел човек от френското разузнаване, който се представил с визитна картичка на Жан Морен от Военното министерство. Поискал е от него сведения от икономически характер и накрая му е предложил да работи за френското разузнаване. Агентът, по наши предварителни указания е отказал.

През месец април т.г. пребивавайки във Франция на частно посещение лицето Митко Грозданов Димитров, член на БКП по същия начин е бил посетен от човек, представил се също за Жан Морен. Това лице е поискало военни и други сведения за нашата страна и накрая е предложил на Димитров да работи за френското разузнаване, но същият отказал след съгласуване с другари от нашата легация.

Френското разузнаване е проявило интерес към инженер Йорданка Чобанова - на работа в бившото министерство на електрификацията безпартийна, която посети Франция отивайки на гости при свой чичо, замъкнал за там още през 1929 година. В процеса на работата се оказа, че и другарите от управление I-во ДС имат известен оперативен интерес и с разрешение на ръководството материалите бяха предадени на тях.

Получихме данни, че лица от Франция проявяват разузнавателен интерес към лицето ТАЛАНТАВ ПЕВЕЦ и архитект, роден през 1934 г. Същият е вербован за сътрудник на службата.

А има случай когато вражески елементи посещават френската легация с престъпни цели. Така например на 7. XII. 56 год. във френската легация е стигнал Христо Косадинов Гуцеров. Там се е явил при тогавашния съветник при легацията Жозеф Бонавита. На последния е казал, че били създали организация, насочена против властта и че искат от легацията да ги подпомогнат в издаването на вестник, който да се печата във от България, а също така ги и финансира. Бонавита казал, че се радва на проявите им и приел материалите, които Гуцеров занесъл-програма и възвание. След това Гуцеров бе задържан и осъден.

Във връзка с посещенията във френската легация Външно министерство трябва да доведе докрай решението си-всички визи да се получават само чрез консулския му отдел. Така ще се намази значително посещенията на легацията от наши граждани.

София, 17. VI 1959 година

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ I-во
майор:

М. Мещеряков